

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, МАРКЕТИНГУ І ТУРИЗМУ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: «Розроблення стратегії розвитку підприємства з виробництва будівельних матеріалів на основі імпортозаміщення (на матеріалах ТОВ «АСКОНА-ПІВДЕНЬ»)»

Developing the strategy for the development of a construction materials production enterprise based on import substitution (on the materials of LLC «ASCONA-PIVDEN»)

Виконав: здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти групи 6Мзд спеціальності 073 «Менеджмент»
(шифр і назва спеціальності)
освітньо-професійної програми
«Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»

Ольшанський І.О.

(прізвище та ініціали здобувача)

Керівник : Фомішина В.М.

(прізвище та ініціали)

Хмельницький 2024 рік

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу

Кафедра менеджменту, маркетингу і туризму

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ к.е.н., доц. Руслан НАБОКА

« _____ » _____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

Ольшанському Іллі Олексійовичу

(прізвище, ім'я та по-батькові)

1. Тема роботи: «Розроблення стратегії розвитку підприємства з виробництва будівельних матеріалів на основі імпортозаміщення (на матеріалах ТОВ «АСКОНА-ПІВДЕНЬ»))»

керівник роботи Фомішина Віра Миколаївна, д.е.н., професор

(прізвище, ім'я та по-батькові наук. ступінь, вчене звання)

затверджена наказом закладу вищої освіти від 23 вересня 2024 р., № 479-с

2. Строк подання здобувачем роботи 18 грудня 2024 р.

3. Вихідні дані до роботи планові та звітні дані щодо діяльності ТОВ «АСКОНА-ПІВДЕНЬ» за період 2019-2023 рр.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

1. Теоретично-методичні засади формування комплексної стратегії розвитку діяльності виробничого підприємства на основі імпортозаміщення

2. дослідження внутрішнього та зовнішнього середовища ТОВ «АСКОНА-ПІВДЕНЬ» на ринку будівельних матеріалів

3. Формування стратегії імпортозаміщення на виробничому підприємстві ТОВ «АСКОНА-ПІВДЕНЬ»

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) Табл. 12 рис. 26. Наочний матеріал на 8 аркушах

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Консультант з написання I-III розділів	Віра ФОМІШИНА - професор		
Консультант з нормоконтролю	Альона ПЛЯСКІНА - доцент		

7. Дата видачі завдання 24 вересня 2024 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Огляд літературних джерел з теми	24.09.2024 - 29.10.2024	виконано
2	Складання і затвердження плану роботи	30.09.2024 - 04.10.2024	виконано
3	Робота над теоретико-методичним розділом	05.10.2024 - 20.10.2024	виконано
4	Робота над дослідницько-аналітичним розділом	21.10.2024 - 05.11.2024	виконано
5	Робота над проектно-рекомендаційним розділом	06.11.2024 - 20.11.2024	виконано
6	Формулювання висновків за темою дослідження	21.11.2024 - 24.11.2024	виконано
7	Оформлення роботи	25.11.2024 - 04.12.2024	виконано
8	Надання роботи керівнику для перевірки та написання подання	05.12.2024 - 15.12.2024	виконано
9	Подання роботи для перевірки у КСПНП	16.12.2024	виконано
10	Захист роботи в ЕК	18.12.2024	

Здобувач Ілля ОЛЬШАНСЬКИЙ
(підпис) (ім'я прізвище)

Керівник роботи Віра ФОМІШИНА
(підпис) (ім'я прізвище)

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота другого (магістерського) рівня вищої освіти на тему: «Розроблення стратегії розвитку підприємства з виробництва будівельних матеріалів на основі імпортозаміщення (на матеріалах ТОВ «АСКОНА-ПІВДЕНЬ»)» містить 98 сторінок, 12 таблиць, 26 рисунків, 8 формул. Перелік посилань нараховує 78 найменувань.

Метою дослідження є: розвиток теоретичних положень, удосконалення методичних підходів та розробка практичних рекомендацій щодо стратегічного розвитку виробничого підприємства за рахунок імпортозаміщення.

Об'єктом дослідження є: процес управління розвитком діяльності підприємства.

Предметом дослідження є: теоретико-методичні засади та особливості стратегічного управління розвитком виробничої діяльності виробничого підприємства на основі імпортозаміщення.

У роботі для досягнення поставленої мети було використано такі **методи дослідження**: прогнозування обсягів реалізації будівельної продукції при аналізі господарської (у тому числі і зовнішньоекономічної діяльності), теоретичні (аналіз, систематизація, узагальнення), табличний, графічний. Було застосовано статистичні методи дослідження числових даних: вертикальний (структура показників) та горизонтальний (динаміка показників) аналіз.

Висновки та рекомендації роботи можуть знайти конкретну реалізацію в діяльності, в пропозиціях щодо формування стратегії розвитку діяльності підприємства на ринку будівельних матеріалів на основі імпортозаміщення.

Можливими напрямками продовження досліджень можуть бути стратегія розвитку експорту після насичення попиту на внутрішньому ринку.

Ключові слова: стратегія, управління, експортно-імпортна діяльність, розвиток діяльності, визначення імпортозаміщення на підприємстві, шляхи реалізації стратегії, виробництво будівельних матеріалів.

ANNOTATION

The magistrate project on the topic thesis «Development of the strategy for the development of an enterprise producing building materials on the basis of import substitution (the case of LLC «ASKONA-PIVDEN»)» contains 99 pages, 12 tables, 26 figures, 8 formulas. The list of references includes 78 titles.

The aim of the project is development of theoretical provisions, improvement of methodological approaches and development of practical recommendations on the strategic development of a manufacturing enterprise through import substitution.

The research object is: the process of managing the development of the enterprise's activities.

The subject of the study is theoretical and methodological principles and features of strategic management of the development of the production activities of a manufacturing enterprise based on import substitution.

The project used the following **methods**: forecasting of sales of construction products in the analysis of business (including foreign trade activities), theoretical (analysis, classification, generalization), spreadsheet, graphic. Statistical methods of numerical data was used: vertical (structure indicators) and horizontal (dynamic performance) analysis.

Conclusions and recommendations of the work can be concretely implemented in activities, in proposals for the formation of a strategy for the development of the enterprise's activities in the building materials market based on import substitution.

Possible areas of continued research may be the strategy for developing exports after the saturation of demand in the domestic market.

Keywords: strategy, management, export-import activity, activity development, definition of import substitution at the enterprise, ways of implementing the strategy, production of building materials.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ДІЯЛЬНОСТІ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ	10
1.1. Наукові підходи до тлумачення сутності поняття «імпортозаміщення»	10
1.2. Теоретичні основи впровадження стратегії імпортозаміщення на виробничих підприємствах	20
1.3. Галузеві пріоритети та проблеми імпортозаміщення, шляхи їх вирішення на виробничих підприємствах України	30
Висновки до розділу 1.....	40
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО ТА ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТОВ «АСКОНА-ПІВДЕНЬ» НА РИНКУ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ	42
2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ «АСКОНА-ПІВДЕНЬ»	42
2.2. Розвиток будівельного ринку України у передвоєнний та воєнний період	49
2.3 Аналіз сучасних тенденцій сегменту будівельних сумішей (СБС) та особливості маркетингу на ринку	56
Висновки до розділу 2.....	69
РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ НА ВИРОБНИЧОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «АСКОНА-ПІВДЕНЬ»	71
3.1. Дослідження стратегічних можливостей розвитку імпортозамінного виробництва будівельних матеріалів на ТОВ «АСКОНА-ПІВДЕНЬ»	71
3.2. Формування стратегії розвитку виробничої діяльності ТОВ «АСКОНА-ПІВДЕНЬ» на основі імпортозаміщення	78
3.3. Аналіз перешкод реалізації стратегії імпортозаміщення та рекомендації щодо їх запобігання на ТОВ «АСКОНА-ПІВДЕНЬ»	6
Висновки до розділу 3.....	93
ВИСНОВКИ	96
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	99

ВСТУП

Актуальність теми. Одним зі шляхів відновлення виробничих вітчизняної економіки є реалізація стратегії імпортозаміщення. Імпортозалежність характерна для всіх економік світу, але її рівень різний. Якщо рівень імпортозалежності критичний, виникає необхідність державної політики імпортозаміщення.

Досвід країн, що розвиваються, свідчить про важливу роль імпортозаміщення в їх економічному розвитку. Критичний рівень імпортозалежності призводить до залежності економіки від зовнішніх економічних впливів, вразливості від коливання цін на світових ринках, тиску країн-експортерів та іншого. У сучасних умовах стратегія імпортозаміщення передбачає підвищення якості виробленої продукції, удосконалення технології виробництва на основі впровадження інновацій.

Відсутність стратегічного підходу до вирішення проблеми насичення ринку за рахунок відповідного збільшення обсягів внутрішнього виробництва на основі розвитку імпортозамінної продукції призводить до формування високої залежності внутрішнього ринку від імпорту, а також необхідності нарощування експорту з метою покриття дефіциту рахунку поточних операцій платіжного балансу. Відкритість національної економіки закріплює вразливість внутрішнього ринку від коливань зовнішньої кон'юнктури та несприятливих світових тенденцій (волатильності цін на енергоносії, зменшення цін на основні товари українського експорту тощо). Відтак, виникає потреба у зниженні імпортозалежності товарних ринків, створення умов для зменшення залежності від кон'юнктури зовнішніх ринків, забезпечення позитивного впливу імпорту на виробництво, зміцнення на цій основі конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

Досліджувати проблеми імпортозаміщення вчені почали давно. Теоретичне обґрунтування проблем імпортозаміщення мало місце у працях представників неокейнсіанської школи, а саме: П. Самуельсона, Дж. Хікса, М. Фелдстайна, М. Бруно, Ф. Модільяні, Н. Картера, А. Страуга, Х. Венері. Дослідженням проблем

імпортозаміщення займались багато й вітчизняних учених, а саме: Геєць В. М., Ващенко Т. В., Дунаєв І., Бабаєв В., Жаліло Я., Гацько В., Ситай В., Дальніченко О., Завсєгдашня І., Іщук С. О., Созанський Л. Й., Кундицький О. О., Лупак Р. Л., Мельник Т. М., Пугачевська К. С., Пазізіна К. В., Пазізіна С. М., Созанський Л. Й., Точилін В. О. та ін., Цап М. В., Палінчак М. М., Стебляк Д. М. та інші.

Метою кваліфікаційної роботи є розвиток теоретичних положень, удосконалення методичних підходів та розробка практичних рекомендацій щодо стратегічного розвитку виробничого підприємства за рахунок імпортозаміщення.

Із мети дослідження випливають такі **завдання**:

- визначити наукові підходи до тлумачення сутності поняття «імпортозаміщення»;
- охарактеризувати теоретичні основи впровадження стратегії імпортозаміщення на виробничих підприємствах;
- дослідити галузеві пріоритети та проблеми імпортозаміщення, шляхи їх вирішення на виробничих підприємствах України;
- надати загальну організаційно-економічну характеристику діяльності ТОВ «АСКОНА-ПІВДЕНЬ»;
- дослідити особливості розвитку будівельного ринку України у передвоєнний та воєнний період;
- проаналізувати сучасні тенденції у сегменті будівельних сумішей (СБС) та особливості маркетингу на ринку;
- дослідити стратегічні можливості розвитку імпортозамінного виробництва будівельних матеріалів на ТОВ «АСКОНА-ПІВДЕНЬ»;
- сформулювати стратегії розвитку виробничої діяльності ТОВ «АСКОНА-ПІВДЕНЬ» на основі імпортозаміщення;
- надати аналіз перешкод реалізації стратегії імпортозаміщення та рекомендації щодо їх запобігання на ТОВ «АСКОНА-ПІВДЕНЬ».

Об'єктом дослідження даної роботи є процес управління розвитком діяльності

підприємства.

Предмет дослідження – теоретико-методичні засади та особливості стратегічного управління розвитком виробничої діяльності виробничого підприємства на основі імпортозаміщення.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети й виконання завдань у роботі використано низку загальнонаукових і спеціальних методів, а саме: методи індукції та дедукції – для розгляду понять «імпортозаміщення» та «стратегічне управління розвитком»; спостереження й узагальнення – для визначення місця України на світовому ринку будівельних матеріалів; статистичний та графічний методи – для аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища виробничого підприємства в умовах війни, причинно-наслідковий метод і метод експертної оцінки; методи системно-структурного аналізу, метод аналізу ієрархій.

Елементи наукової новизни. Наукова новизна дослідження полягає в теоретично-методичному обґрунтуванні та прикладному опрацюванні стратегії розвитку діяльності підприємства на ринку будівельної продукції на основі імпортозаміщення.

Практична значущість. Висновки та рекомендації роботи можуть знайти конкретну реалізацію в діяльності компаній у галузі виробництва будівельних матеріалів України з метою заміщення імпорту.

Апробація результатів роботи. Основні практичні результати дослідження доповідались на: X Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих вчених, аспірантів та студентів «Тенденції і прогнози розвитку світової економіки в умовах загострення глобальних ризиків» із тезами: «Дослідження стратегічних можливостей розвитку імпортозамінного виробництва будівельних матеріалів на підприємстві».